

Силабус курсу:

РИЗИКИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
<i>Рік підготовки:</i>	3
<i>Семестр викладання:</i>	5 (осінній)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Тищенко Володимир Валентинович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів та банківської справи

посада

dr_vlad@ukr.net

електронна адреса

+38(050) 2542330

телефон

месенджер

510 ГК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Послідовне формування у здобувачів вищої освіти знань основних положень теорії і практики ризик-менеджменту в сфері фінансових взаємовідносин банківських установ та формування у них системного уявлення про дисципліну, що читається та вироблення навичок прийняття рішень з проблем виявлення та ідентифікації банківських ризиків, способи їх виявлення та мінімізації, що застосовуються на фінансових ринках як національного, так і міжнародного рівнів.

Результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: закони і законодавчі акти, що регулюють управління банківськими ризиками; специфіку прояву економічних ризиків у банківській сфері; зміст етапів процесу управління банківськими ризиками; прийоми ідентифікації та вимірювання банківських ризиків; інструментарій прогнозування динаміки фінансових ринків; методи та способи управління ризиками; механізми контролю за рівнем банківських ризиків; проблемні питання, пов'язані з процесом управління ризиками в банку; сучасні тенденції розвитку методології та інструментарію управління ризиками банківської діяльності.

вміти: ідентифікувати та класифікувати банківські ризики; складати регламентні документи банку (політика, положення та процедури) щодо управління банківськими ризиками; сформулювати стратегію управління прибутковістю та ризиками банку; здійснювати кількісне оцінювання (вимірювання) банківських ризиків; проводити дослідження та прогнозування динаміки індикаторів фінансових ринків; застосувати методи управління ризиками; визначати доцільність застосування спеціальних методів управління з до тих чи інших ризиків; організувати процес контролю за рівнем банківських ризиків; здійснювати наукові дослідження в галузі управління банківськими ризиками.

Передумови до початку вивчення: не має вимог

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Зможе здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
2. Зможе відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері управління банківськими ризиками.
3. Зможе здійснювати діагностику і моделювання банківської діяльності.
4. Зможе обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері управління банківськими ризиками та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
1.	Тема 1. Банківські ризики та їх класифікація	2/0/2	1/0/0	1.1. Сутність банківських ризиків 1.2. Фінансові ризики 1.3. Функціональні ризики 1.4. Класифікація банківських ризиків 1.5. Основні методи оцінки банківських ризиків	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Кредитний ризик як складова банківських ризиків	2/0/2	1/0/0	2.1. Сутність кредитного ризику 2.2. Класифікація кредитних ризиків 2.3. Аналіз кредитного ризику 2.4. Оцінка ризику кредитного портфеля банку 2.5. Методи управління ризиком окремої позики	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Управління ризиком зміни відсоткових ставок	2/0/2	0/0/1	3.1. Методи управління відсотковим ризиком 3.2. GAP-менеджмент відсоткового ризику 3.3. Дюрація як метод управління GAP 3.4. Моделювання як метод управління відсотковим ризиком	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Тема 4. Управління валютним ризиком банку	2/0/2	0/0/1	4.1. Валютні операції та валютний ризик банку 4.2. Визначення валютної позиції банку 4.3. Стратегії управління валютним ризиком банку 4.4. Методи управління валютним ризиком банку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5. Управління ризиком банківської ліквідності	2/0/2	0/0/0	5.1. Сутність ризику банківської ліквідності та система його оцінювання 5.2. Система регулювання банківської ліквідності з боку держави 5.3. Стратегії управління банківською ліквідністю 5.4. Методи оцінки потреби банку в ліквідних коштах 5.5. Визначення ліквідної позиції банку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Управління інвестиційними ризиками в банку	2/0/2	0/0/0	6.1. Традиційна портфельна теорія 6.2. Нетрадиційна (сучасна) портфельна теорія 6.3. Ризики інвестиційного портфеля і диверсифікація 6.4. Цінова модель ринку капіталу В. Шарпа 6.5. Аналіз ефективності управління інвестиційним портфелем банку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Тема 7. Хеджування ризиків у банку	2/0/2	0/0/0	7.1. Економічна сутність хеджування 7.2. Кваліфікація фінансових інструментів 7.3. Хеджування, спекуляція та страхування 7.4. Форвардні контракти 7.5. Ф'ючерсні контракти 7.6. Опціони 7.7. Своп-контракти	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бальбанов И.Т. Риск-менеджмент / И.Т. Бальбанов. – М.: Финансы и статистика, 2016. – 186 с.
2. Балянт Г. Р., Іващук О. О. Банківські ризики і регулювання банківської діяльності : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 247 с.
3. Банківські ризики : теорія та практика управління: монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенюк, О.О. Чуб; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ» ім. Вадима Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2015. – 456 с.
4. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія / за ред. В. В. Коваленко. Одеса: Атлант, 2013. 492 с.
5. Васильчишин О. Б. Фінансова безпека банківської системи України: філософські детермінанти: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 358 с.
6. Вітлінський В.В. Ризик у менеджменті /В. В. Вітлінський, СІ. Наконечний. – К. : Борисфен-М, 2016. – 336 с.
7. Галапуп Н. Д. Управління ризиками в банківській діяльності / Н. Д. Галапуп / Тернопіль: (Тернопільська академія народного господарства). – 2001. – 225 с.
8. Група з розвитку фінансових заходів боротьби з відмивання коштів та фінансування тероризму URL: <http://www.sdfm.gov.ua/artcles>
9. Єпіфанов А.О. Управління ризиками банків: монографія у 2 т. Т.1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А.О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / За ред. А. О. Єпіфанова і Т.А. Васильєвої. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. 283 с.
10. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена постановою Правління Національного банку України №368 від 28.08.2001 р. (із змінами та доповненнями).
11. Камінський А.Б. Економічний ризик та методи його вимірювання : посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / А. Б. Камінський. – К. : ІМФ при Київ. нац. ун-ті ім. Т. Шевченка, 2017.
12. Кузнєцова Л.В. Управління кредитними ризиками банків України на основі стрес-тестування. Інтелект ХХІ. 2019. № 4. С. 44-48.
13. Основні принципи ефективного банківського нагляду URL: // http://www.bank.gov.ua/bank_supervision/BCP%20Core%20Principles_ukr%20.pdf
14. Посохов І.М., Ходирєва О.О. Стрес-тестування як актуальний інструмент ризик-менеджменту сучасної банківської системи України Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Т. 1. № 24. С. 53–61.
15. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах» від 11. 06. 2018 № 64 / НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=71600453>
16. Рішення Правління НБУ Про схвалення процедур інспектування № 393 від 01.11.2016 / Національний банк України. Офіційний текст. URL: <https://bank.gov.ua>.
17. Управління банківськими ризиками: навч. посіб. / Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ "КНЕУ ім. Вадима Гетьмана"; ред. Л. Примостка. – 2-ге вид., без змін. – Київ : КНЕУ, 2009. – 600 с.
18. Швець О. В. Методичні підходи до оцінки якості контролю кредитного ризику банку. Бізнес Інформ. 2017. №2. С. 269-274.
19. Basel Committee on Banking Supervision. Consultative Document. The New Basel Capital Accord. 2003. April. URL: <http://www.bis.org/press/p030429.htm> Core Principles for Effective Banking Supervision // Basle Committee on Banking Supervision. – Basle. – June. – 1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org>
20. Financial institutions management: a riskmanagement approach / Anthony Saunders, BentleyUniversity, NinthEdition. Dubuque: McGraw-Hill Education, 2017. URL: http://www.bulentsenver.com/FIN5477/Financial_Institutions_Management_AntonySaunders_TextBook.pdf
20. Transforming risk efficiency and effectiveness, 2019. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/risk/ourinsights/transforming-risk-efficiency-and-effectiveness>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.